

سازمان برنامه و بودجه کشور

جایگاه رویکرد مساله محوری در برنامه ششم توسعه: دلایل عدم موفقیت استقرار رویکرد مساله محوری در برنامه ششم توسعه و آموزه هایی برای برنامه هفتم توسعه

دکتر افشین کسالایی

معاون امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین

دی ماه ۱۴۰۰

سید المرسلین

چرا مساله محوری در ابتدای تدوین برنامه ششم توسعه مورد توجه قرار گرفت؟

۱- تحقق اهداف سند چشم انداز ۱۴۰۴

۲- مدیریت مناسب تجهیز و تخصیص منابع در کشور

۳- دستیابی به رشد اقتصادی مستمر، ثتابان و پایدار با وجود فشار تحریم‌های

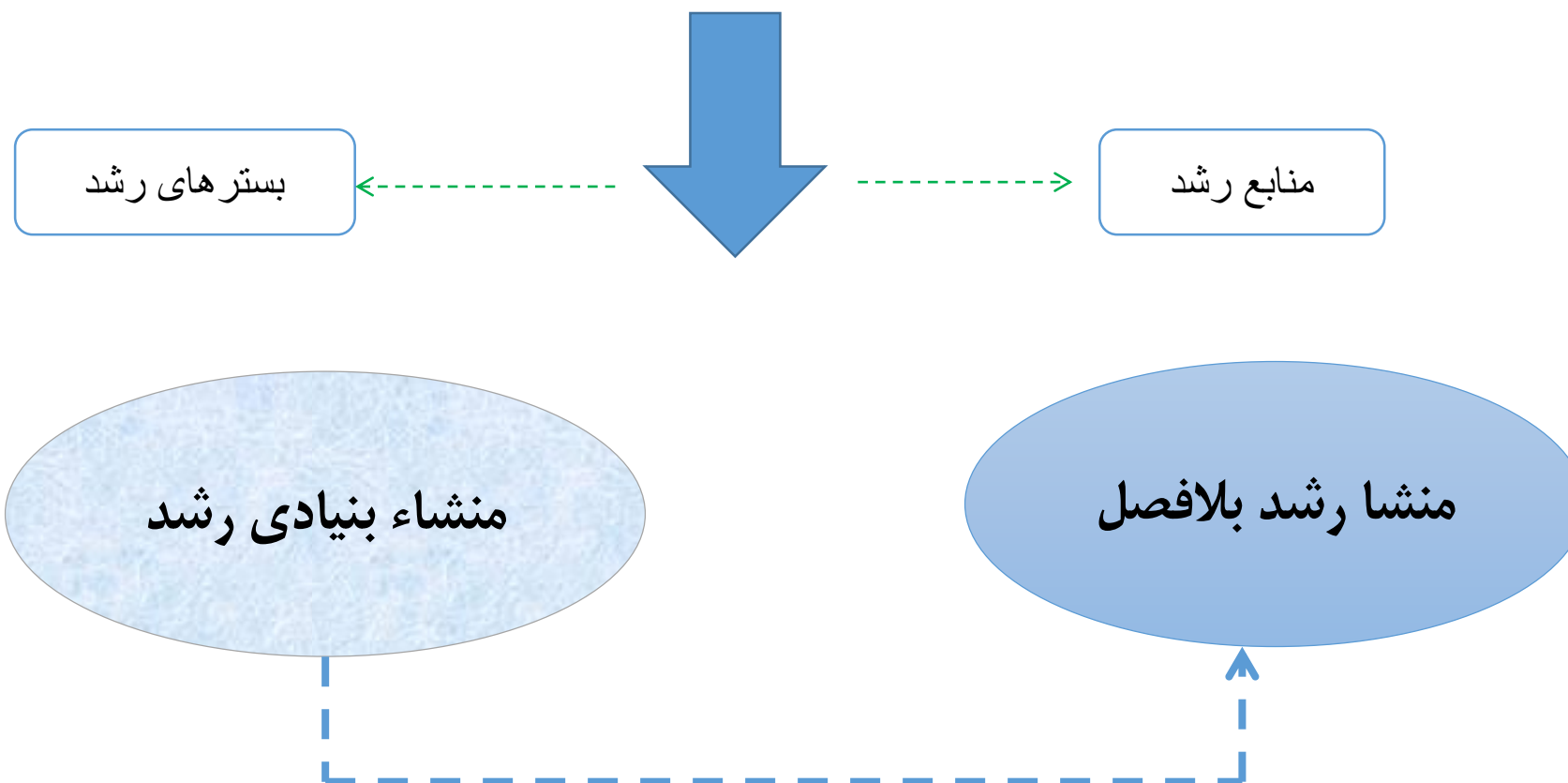
بین‌المللی

۴- وجود تجربه ناموفق استقرار برنامه ریزی جامع در دستیابی به اهداف برنامه های

پیشین

خطوط راهنمای تحقق رشد اقتصادی متناظر با سیاستهای کلی برنامه ششم توسعه بر اساس رویکرد مفهومی

منابع کلیدی و بنیادی رشد اقتصادی

منابع تامین رشد

ارتقای بهره‌وری (کارایی و اثربخشی)

افزایش عوامل تولید

دانش و پیشرفت فناورانه

ارتقای سلامت

بالا بردن درجه باز بودن اقتصاد

افزایش رقابت

بالا بردن ظرفیت جذب اقتصاد

استفاده از ظرفیت‌های خالی

زیر بناها و نهادهای عمومی (ظرفیت تولیدی را بوسیله افزایش منابع و بهبود سرمایه خصوصی افزایش می‌دهد)

اصلاح قیمت‌های نسبی

افزایش اشتغال

عوامل واسطه (آب، انرژی و ...)

افزایش سرمایه‌فیزیکی

افزایش از محل داخلی (خصوصی و دولتی)

افزایش از محل خارجی

عوامل بنیادی و ساختاری رشد اقتصادی

(بستر رشد)

حکمرانی و تدبیر شایسته

کارآمدسازی نظام حاکمیتی کشور
(نظام قضایی، قانون گذاری و
مجریه و ..)

ایجاد شفافیت، جلوگیری از فساد
و برابری فرصت ها

حاکمیت قانون

نظارت جامع و فراگیر و موثر
نظارتی

تقویت قابلیت ها و زیر ساخت های اجتماعی

ارتقای سرمایه اجتماعی

کاهش نابرابری های اجتماعی

پایداری محیط زیست

• رقابت پذیری
• بهبود فضای کسب و کار
• توانمندی بخش خصوصی و تعاونی

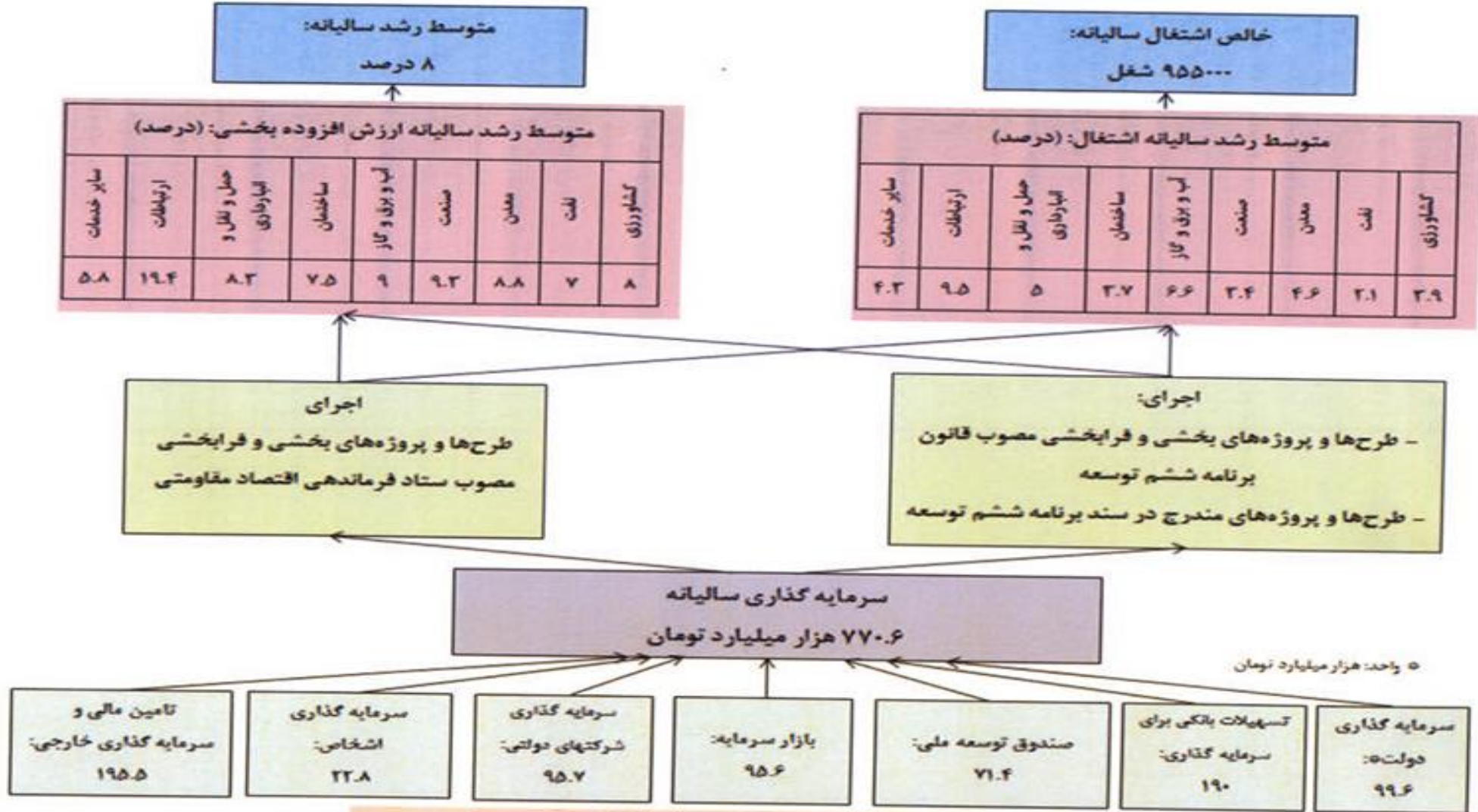
ثبات اقتصاد کلان

اصلاح نظام مالی و بیمه های

اصلاح نظام ارزی و تجاری

تعامل دولت با نهاد بازار

تعامل فعال، موثر و سازنده با اقتصاد جهانی

«مدل مفهومی دستیابی به اهداف اصلی و راهبردی برنامه ششم توسعه»

پاراادایم:

جامع نگر با نگاه ویژه به موضوع های خاص

سیاست‌های کلی برنامه ششم و اقتصاد مقاومتی
ابلاغی مقام معظم رهبری
و دیدگاه رئیس‌جمهور محترم در الگوی مطلوب توسعه

تم برنامه

«رشد تولید رقابتی مبتنی بر دانش و بهره‌وری
در چارچوب اقتصاد مقاومتی و فرهنگ
اسلامی - ایرانی و تعامل سازنده با جهان»

بر اساس «نظام تهیه و تدوین برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران» که در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۶/۲۴ شورای اقتصاد به تصویب رسید و طی مصوبه شماره ۷۶۲۰۳ مورخ ۱۳۹۳/۷/۱ ابلاغ گردید، **برنامه ششم توسعه، برنامه‌ای "جامع نگر با نگاه ویژه به موضوعات خاص" بود.**

«شناخت صحیح عوامل ایجاد حرکت توسعه (هسته‌های خط دهنده) و تهیه طرح‌های خاص ایجاد رشد و توسعه و «تعریف طرح‌های خاص برای کاهش عدم تعادل‌های ایجاد شده در پهنه سرزمین و تقویت جایگاه مدیریت مناطق در نظام برنامه‌ریزی» از دیگر ویژگی‌های مهم برنامه ششم **پیش از ابلاغ سیاست‌های کلی برنامه ششم بود.**

موضوعات خاص

برنامه‌ریزی جزئی یا محدود که در آن هدف حل مسائل اساسی (تنگناها) و یا شکل دهی قطب‌های خط‌دهنده (پیشران‌ها) در سطح فرابخش / بخش / منطقه و ... است که به هسته‌های کلیدی موضوعات خاص توجه دارد.

شناسایی هسته‌های کلیدی موضوعات خاص براساس اولویت‌های کلان فرابخش / بخش / منطقه و ... ، شناخت و ارزیابی وضع موجود (تحلیل‌های درونی و بیرونی) که با تبیین معیارهای مشخص در ابعاد و جایگاه، اهمیت و ضرورت، میزان اثرگذاری و حوزه تأثیر، اولویت‌بندی و انتخاب می‌شود.

برنامه‌ریزی عملیاتی موضوعات خاص

برنامه‌ریزی عملیاتی موضوعات خاص، قلب **برنامه‌ریزی توسعه** و متکی بر هسته‌های خط‌دهنده و برنامه‌های اجرایی است. برنامه عملیاتی متشکل از هدف و پروژه‌های مشخص، سازماندهی و تشکیلات اجرایی برای حذف یک مانع **توسعه** و یا برای ایجاد قطب **توسعه** است.

برنامه‌ریزی عملیاتی موضوعات خاص از نظر اجرای برنامه محدود به اصلی‌ترین قابلیت‌ها و یا تنگناها می‌باشد. در این نوع **برنامه‌ریزی** چند مشکل عمده و یا قطب خط‌دهنده مشخص شده و برای آنها برنامه‌های اجرایی طراحی و تبیین می‌شود و به عنوان موتور حرکت و جهش **توسعه** تمرکز بر آنها صورت می‌گیرد و با توجه به مشخص بودن مسؤل هر پروژه، قابلیت پایش و نظارت بر آن قوی می‌باشد. همچنین، سرریز حاصل از فعالیت هسته‌های کلیدی موجب به حرکت درآمدن سایر حوزه‌ها و بخش‌های اقتصادی و تسریع در روند حرکت آنها می‌شود.

در نظام تهیه و تدوین برنامه ششم، موضوعات خاص به دو گروه یا سطح دسته‌بندی می‌شدند.

دسته اول: مجموعه‌ای متشکل از اهداف، پروژه‌های مشخص، سازماندهی و تشکیلات اجرایی به منظور **رفع یک مانع توسعه یا ایجاد یک قطب توسعه** در بخش‌های اقتصادی، اجتماعی و یا فرهنگی (به عبارت دیگر، برنامه‌ریزی توامان چندین پروژه به هم پیوسته و یا خوشه‌ای از پروژه‌های متجانس و به هم مرتبط اولویت‌دار، که می‌توانند به یک یا چند بخش تعلق داشته باشند)

دسته دوم: اولویت‌های منطقه‌ای از نوع برنامه عمران و توسعه مناطق خاص، که برای **رفع عدم تعادل‌های منطقه‌ای** و یا رفع مانع توسعه و یا ایجاد قطب توسعه‌ای پیشنهاد می‌شدند.

حد تفصیل برنامه ششم توسعه:

رویکرد اصلی برنامه ششم : جامع نگر با نگاه ویژه به موضوعات خاص

الف- تدوین لایحه برنامه ششم

- در سطح برنامه راهبردی برای بخش/فرابخش
- در سطح برنامه راهبردی و سپس عملیاتی برای هر یک از موضوعات خاص
- در سطح تهیه سند توسعه استان برای هر یک از استان‌ها

ب- پس از تصویب قانون برنامه ششم

- در سطح برنامه عملیاتی بخش/فرابخش
- در سطح برنامه عملیاتی استان‌ها

- برنامه‌ریزی هسته‌های خط دهنده (برنامه ریزی مساله محور)، بخشی از مبانی نظری لازم برای تعیین موضوعات خاص را در اختیار برنامه ریزان قرار می‌داد.
- چارچوب نظری برنامه‌ریزی هسته‌های خط دهنده، **استراتژی رشد نامتوازن** اقتصادی بود.
- چارچوب تشخیص موانع رشد**، از طریق کمک به شناسایی محدودیت‌های الزام آور، مبانی نظری لازم برای برنامه‌ریزی هسته‌های خط دهنده را کامل می‌کرد.

مهم‌ترین انگاره‌های چارچوب تشخیص موانع رشد:

- هیچ کشور در حال توسعه‌ای نیست که به اندازه کافی منابع و سرمایه داشته باشد تا آن را همزمان در تمام بخش‌های اقتصادی به جریان بیاورد. بنابراین، برای اینکه توسعه و صرفه‌های اقتصادی حداکثر گردد باید سرمایه‌گذاری در بخش‌های انتخابی صورت گیرد.
- عواید حاصل از سرمایه‌گذاری در صنایعی که حداکثر نفع اجتماعی و اقتصادی را ایجاد می‌کند (صنایع پیشتاز) می‌تواند منابع لازم را برای سرمایه‌گذاری در سایر بخش‌ها و صنایع تامین نماید.
- تنوع گسترده‌ای از محدودیت‌ها می‌تواند مانع رشد اقتصادی شود. اما، در هر زمان، تعداد اندکی از این محدودیت‌ها بیشترین اهمیت را دارند.
- مهم‌ترین محدودیت‌های رشد، محدودیت‌های الزام‌آور هستند. این محدودیت‌ها بالاترین قیمت (هزینه) سایه‌ای را دارند.
- شناسایی محدودیت‌های الزام‌آور به سیاست‌گذاران کمک می‌کند تا اصلاحات را اولویت‌بندی کنند.

• «موضوعات خاص» در برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی در تاریخ ۱۳۹۴/۴/۲۰ در دستور کار سازمان قرار گرفت:

الف) موضوعات خاص مرتبط با بحران‌های احتمالی آینده: آب، محیط زیست، صندوق‌های بازنشستگی

ب) موضوعات خاص مکان محور: مکران*

ج) موضوعات خاص بخشی: معدن و صنایع معدنی، گردشگری، ترانزیت و حمل و نقل ریلی، فناوری اطلاعات و ارتباطات

د) موضوعات کلان فرابخشی: محیط کسب و کار، اشتغال، تامین منابع مالی برای اقتصاد کشور، توانمندسازی محرومین و فقرا

* موارد پیشنهادی موضوعات خاص مکان محور: سواحل خلیج فارس و دریای عمان، زاگرس میانی و محور شرق

تعداد بند	موضوعات اصلی	محورهای اصلی
	<ul style="list-style-type: none"> _ اعمال نظارت کامل و فراگیر بانک مرکزی بر بازار و مؤسسات پولی، بانکی و اعتباری _ ارائه تسهیلات از منابع صندوق توسعه ملی به بخش‌های غیردولتی به صورت ارزی _ حمایت از تأسیس شرکت‌های غیردولتی برای سرمایه‌گذاری _ اتخاذ برنامه‌ها و اقدامات اجرایی جهت توسعه روستایی کشور _ توسعه بازارهای دریایی _ دانش‌بنیان نمودن شیوه تولید و محصولات صنعتی _ استقرار نظام جامع و کارآمد آمار و اطلاعات کشور 	<p>امور اقتصادی</p> <ul style="list-style-type: none"> _ رشد اقتصادی شتابان و پایدار و اشتغال‌زا _ بهبود مستمر فضای کسب‌وکار و تقویت ساختار رقابتی و رقابت‌پذیری بازارها _ مشارکت و بهره‌گیری مناسب از ظرفیت نهادهای عمومی غیردولتی _ توسعه پیوندهای اقتصادی و تجاری متقابل و شبکه‌ای کشور _ گسترش و تعمیق نظام جامع تأمین مالی _ تأمین مالی فعالیت‌های خرد و متوسط به وسیله نظام بانکی _ ارتقاء کیفی و کمی نظام جامع صنعت بیمه _ جذب سرمایه ایرانیان خارج از کشور
۸۰	<ul style="list-style-type: none"> _ هویت‌بخشی به سیمای شهر و روستا و _ سامان‌بخشی مناطق حاشیه‌نشین _ توسعه پایدار صنعت ایران‌گردی _ ارتقاء توان بازدارندگی کشور و افزایش ظرفیت‌های قدرت نرم و دفاع سایبری _ تأمین امنیت پایدار مناطق مرزی _ توسعه کمی و کیفی رسانه‌های فرامرزی _ بازنگری در قوانین جزایی _ اولویت دادن به ایثارگران انقلاب اسلامی در تسهیلات مالی و فرصت‌ها و امکانات _ دستیابی به رتبه اول منطقه در علم و فناوری _ توسعه علوم پایه و تحقیقات بنیادی، نظریه‌پردازی و نوآوری _ ساماندهی نظام ملی آمار و اطلاعات علمی، پژوهشی و فناوری جامع و کارآمد _ توسعه و ساماندهی نظام ملی نوآوری 	<p>امور اجتماعی</p> <ul style="list-style-type: none"> _ ارتقاء سلامت اداری و اقتصادی و مبارزه با فساد _ استقرار نظام جامع، یکپارچه، شفاف، کارآمد و چند لایه تأمین اجتماعی کشور _ توانمندسازی و خوداتکائی اقشار و گروه‌های محروم _ ارتقاء کیفیت و اصلاح ساختار بیمه‌های تأمین اجتماعی پایه _ اصلاح ساختار نظام سلامت _ توسعه تربیت بدنی و ورزش همگانی _ تقویت نهاد خانواده
		<p>امور فرهنگی</p> <ul style="list-style-type: none"> _ تلاش شایسته برای تبیین ارزش‌های انقلاب اسلامی و دفاع مقدس و دستاوردهای جمهوری اسلامی _ اجرای نقشه مهندسی فرهنگی کشور

ماده ۲- موضوعات زیر مسائل محوری برنامه است. دولت موظف است طرح‌های (پروژه‌های) مرتبط با آن‌ها و همچنین مصوبات ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی صرفاً در حوزه‌های ذیل‌الذکر را در بودجه سالانه اعمال نماید.

الف - موضوعات خاص راهبردی در مورد آب و محیط‌زیست

ب - موضوعات خاص مکان‌محور در مورد توسعه سواحل مکران، اروند و بازآفرینی بافت‌های ناکارآمد شهری (حاشیه شهرها و بافت‌های فرسوده)، بافت‌های تاریخی و مناطق روستایی

پ - موضوعات خاص بخش پیش‌روی اقتصاد در مورد معدن و صنایع معدنی، کشاورزی، گردشگری، عبوری (ترانزیت) و حمل و نقل ریلی، فناوری نوین، توسعه و کاربست علم و فناوری و انرژی

ت - موضوعات خاص کلان‌فرابخشی در مورد بهبود محیط کسب و کار، اشتغال، فضای مجازی، بهره‌وری تأمین منابع مالی برای اقتصاد کشور، نظام عادلانه پرداخت و رفع تبعیض، توانمندسازی محرومان و فقرا (با اولویت زنان سرپرست خانوار)، بیمه‌های اجتماعی و ساماندهی و پایداری صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی و پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی و اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، فرهنگ عمومی و سبک زندگی ایرانی - اسلامی

ث - توسعه آمادگی دفاعی و امنیتی

خلاصه شاخص‌های کلان اقتصادی در طول برنامه‌های چهارم تا ششم

برنامه ششم (۹۶-۴۰۰)		برنامه پنجم (۹۵-۹۰)		برنامه چهارم (۸۹-۸۴)		دوره‌های برنامه شاخص‌های مقایسه
عملکرد (سه سال اول)	هدف	عملکرد	هدف	عملکرد	هدف	
-۲,۸	۸	-۲	۸	۴,۴	۸	رشد اقتصادی
۲۷,۳	۸,۸	۲۴,۵	۱۲,۸	۱۵,۴	۹,۹	نرخ تورم (بانک مرکزی)
۱۱,۶	۱۰,۲	۱۲,۱	۱۰,۴	۱۱,۱	۱۱	نرخ بیکاری (مرکز آمار)
(۱۰ سال به بالا)						
۵۸۵	-	۲۳۰	۱۱۳۵	۸۵	۸۹۷	اشتغال جدید (هزار نفر)
(۱۰ سال به بالا)						
۸۶۰۰	۷۵۰۰۰	۳۲۲۳	-	۳۷۷۳,۸	-	میزان سرمایه‌گذاری خارجی (میلیون دلار)
-۴,۲	۲۱,۵	-۱۲	۱۱,۲	۵,۶	۱۲,۲	نرخ سرمایه‌گذاری
۱۶۸۰۲۰	-	۲۶۴۲۹۹	-	۱۲۲۲۱۰	-	ارزش صادرات کالا (میلیون دلار) - گمرک
۱۸۰۲۵۶	-	۳۰۳۷۶۰	-	۳۰۵۱۸۹	-	ارزش واردات (میلیون دلار) - گمرک
۳۱,۳	۱۷	۲۶	۲۱,۴	۲۸	۲۰	نقدبندی (درصد)

**دلایل عدم موفقیت استقرار رویکرد
مساله محوری در برنامه ششم توسعه**

✓ عدم تدوین سیاست‌های کلی برنامه ششم با تاکید بر مسائل و اولویت‌های کشور (اهتمام به برنامه‌ریزی جامع)

✓ عدم اهتمام حاکمیت به استقرار ساختار و نهاد توسعه‌ای با رویکرد مساله محور در نظام برنامه‌ریزی کشور

✓ حاکمیت نظام برنامه‌ریزی بخشی نگر بر نظام برنامه‌ریزی یکپارچه نگر، مساله محور و مبتنی بر اولویت‌ها و پیشران‌های توسعه

✓ کم توجهی به کاربرست راهبردها و سیاست‌های آمایشی در راهبری برنامه‌ریزی‌های توسعه مدیریت سرزمین

✓ ضعف ارتباط سیستمی بین بسته‌های سیاستی آمایش سرزمین و برنامه‌های اجرایی اسناد توسعه ملی و بودجه سالانه کشور

- ✓ بی توجهی به تدوین به موقع برنامه های اجرایی اسناد توسعه در سطوح ملی و استانی و عملیاتی نمودن آن ها (ناکارآمدی نظام نظارت برنامه ای و عملیاتی)
- ✓ کم توجهی به نقش و کارکرد مناطق و استان ها در تقسیم کار ملی و تعیین سهم مناطق و استان ها در رشد بخش ها
- ✓ وجود پارادوکس بین تلاش برای هدف گذاری در همه بخش ها (برنامه ریزی جامع) با داشتن رویکرد مساله محور در تدوین برنامه های توسعه (برنامه ریزی هسته های کلیدی)

- ✓ کلیشه‌ای شدن عادتواره دستگاه‌های اجرایی بر تدوین جامع برنامه‌های توسعه
- ✓ بخشی‌نگری نظام برنامه‌ریزی با توجه به تولیت بخش توسط وزیر مربوطه
- ✓ اسقرار رویکرد همه جانبه‌نگری در ساختارهای خارج از قوه مجریه و بالاخص در نهاد قانون‌گذاری کشور
- ✓ کم توجهی به اصل تقدم منابع بر مصارف در تدوین برنامه‌های توسعه کشور

رویکرد نظام برنامه‌ریزی در برنامه‌های پیشین توسعه

بخش			
استانی	منطقه‌ای		
✓	✓	ملی	موضوعات
✓	✓	✓	مسائل
✓	✓	✓	چالش‌ها
✓	✓	✓	راه‌حل

برنامه‌ریزی بخشی نگر

عملکرد جزیره‌ای بخش‌ها و
فقدان روابط عمودی و
افقی که منجر به عدم
یکپارچگی نظام برنامه‌ریزی
توسعه سرزمینی شده است.

ابلاغ سیاست های کلی برنامه ششم توسعه

آسیب های سیاست های کلی برنامه ششم:

الف- عدم امکان پذیری اجرایی

- ۱- عدم تعیین متولی مشخص
- ۲- فراهم نبودن شرایط و الزامات (علیرغم تاکید رهبر معظم انقلاب)
- ۳- عدم تناسب با واقعیات

ب- تورم سیاستی (افزایش تعداد سیاست ها نسبت به برنامه های قبل امکان اولویت گذاری منابع محدود کشور را از بین می برد)

ج- عدم هماهنگی و سازگاری درونی و بیرونی

د- مغفول ماندن عدم تعادل های منطقه ای

ه- عدم تدوین شاخص ها و شیوه های نظارت (جزء وظایف کمیسیون نظارت مجمع می باشد)

و- عدم تدوین و پیشنهاد فرآیند و سازوکار ارزیابی کارآمدی و اثربخشی سیاست های کلی ابلاغ شده توسط مجمع (از تاکیدات های کلی برنامه ششم: مقام معظم رهبری)

برنامه ششم توسعه	شرح
80	تعداد سیاست های کلی
شفافیت و صراحت	
66	گویا و مشخص بودن (شفافیت و صراحت)
69	عدم تورم سیاستی
73	قابلیت نظارت پذیری و ارزیابی (دارای قابلیت شاخص گذاری)
کلی بودن	
79	راهبردی و کلی (نه جزئی - موضوع و مسأله محور بودن)
80	فراگیری (حاکمیت و مردم)
76	هماهنگی و سازگاری درونی و بیرونی
80	مغفول به آینده
استحکام	
80	قابلیت پایداری و دارای دوره زمانی سیاستی مشخص
68	امکان پذیری اجرایی، مالی، فنی، حقوقی، توان اکولوژیک و پتانسیل محیطی
80	مغفول به حداقل یکی از ارزش ها و آرمان های قانون اساسی
78	مقبولیت عمومی و مشروعیت تخصصی

• **اهم اهداف برنامه ششم توسعه**

❖ سیاست‌های کلی برنامه ششم بر پایه‌ی محورهای سه‌گانه‌ی:

- «اقتصاد مقاومتی»،

- «پشتازی در عرصه‌ی علم و فناوری»

- «تعالی و مقاوم‌سازی فرهنگی»

- و با در نظر گرفتن واقعیت‌های موجود

در صحنه‌ی داخلی و خارجی تنظیم

شده است.

عملکرد برنامه

۱. دستیابی به نرخ رشد اقتصادی

۲,۸- درصد

۲. نرخ تورم ۲۷,۳ درصد

۳. نرخ بیکاری ۱۱,۶ درصد

۴. ایجاد ۵۸۵ هزار شغل (۱۰ سال

به بالا)

۵. نرخ رشد سرمایه‌گذاری ۴,۲-

درصد

۶. نرخ رشد نقدینگی ۳۱,۳ درصد

شاخص	هدف	عملکرد
رشد اقتصادی	۸	۲,۸-
نرخ تورم	۸,۸	۲۷,۳
نرخ بیکاری	۱۰,۲	۱۱,۶ (۱۰ سال به بالا)
اشتغال جدید (هزار نفر)	-	۵۸۵ (۱۰ سال به بالا)
نرخ سرمایه‌گذاری	۲۱,۵	۴,۲-
نقدینگی (درصد)	۱۷	۳۱,۳

آموزه‌هایی برای برنامه هفتم توسعه

- اولین برنامه توسعه کشور مبتنی بر **سند آمایش سرزمین**
- آخرین برش برنامه‌ای در راستای دستیابی به **اهداف سند چشم انداز ۱۴۰۴**
- مواجهه با موضوعات مهمی نظیر؛ **کاهش صادرات نفت، تحریم‌های چندگانه، بحران همه‌گیری کرونا**
- **تشدید مسائل و چالش‌های اقتصادی و اجتماعی از جمله تعمیق رکورد تورمی، افزایش بیکاری و تشدید فقر و ناهنجاری‌های مرتبط با آن**

□ تغییر پارادایم و انتخاب رویکرد برنامه ریزی یکپارچه نگر، مساله محور و مبتنی بر اولویتها و پیشرانهای توسعه برای دوری گزینی از برنامه ریزی بخشی

□ بهره گیری از تمامی عوامل، نهادها و ظرفیت های توسعه کشور (بازیگران توسعه)

- به صورت مشخص تعریف شده باشد (دارای ابهام و انتزاعی نباشد).
- قابلیت سنجش و ارزیابی داشته باشد.
- بازه زمانی اجرای آن مشخص باشد.

- از معضلات اصلی و بحرانی کشور باشد.

- حداقل یکی از موانع اصلی رشد و توسعه کشور را رفع نماید.

- یکی از عوامل اصلی پیشران رشد و توسعه کشور باشد.

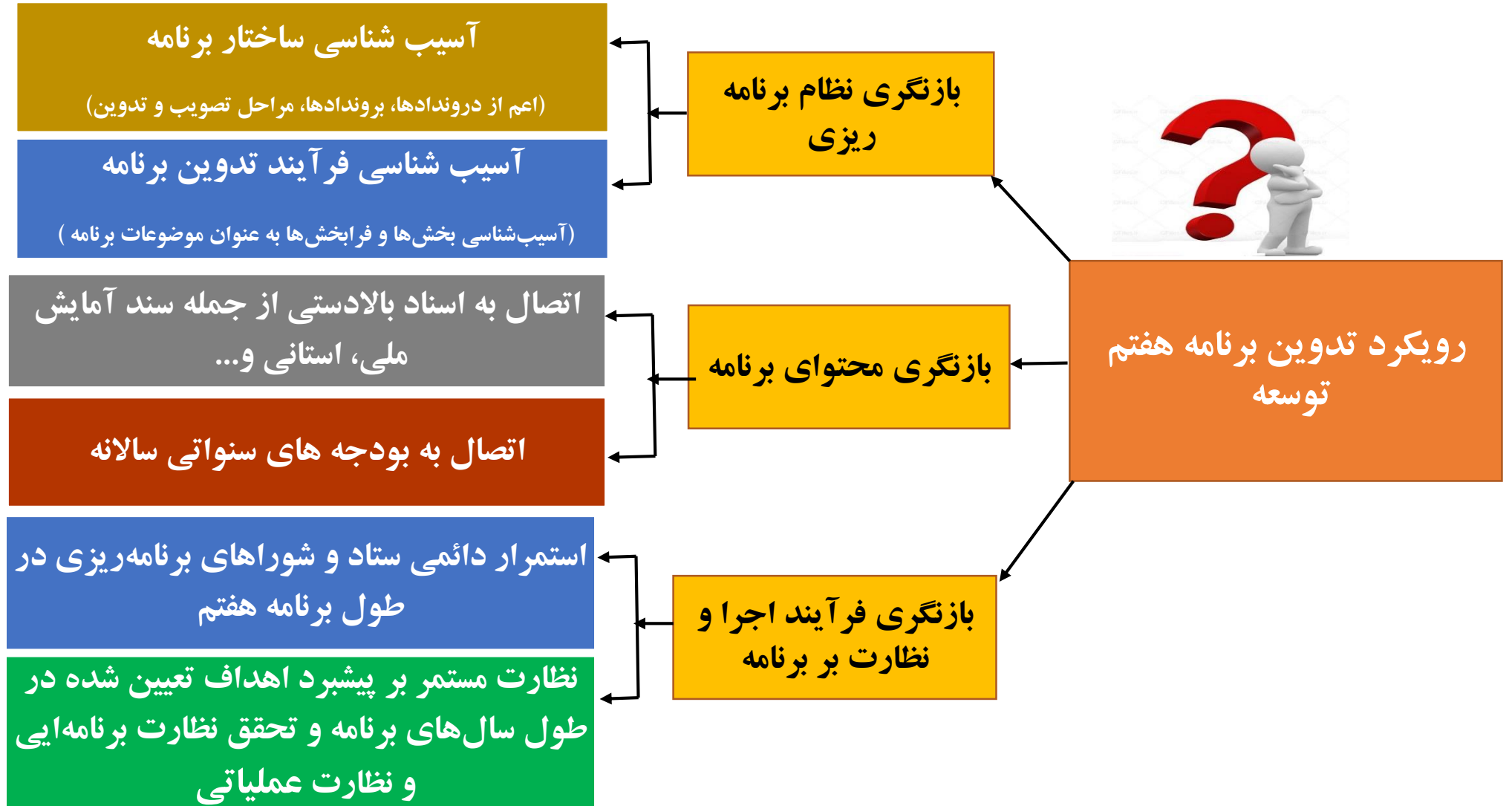
در انتخاب هر یک از موضوعات خاص و منطبق با ضوابط پیش گفته، موضوعی باید در اولویت انتخاب قرار

گیرد که منجر به افزایش اثربخشی و کارایی سرمایه‌گذاری‌های انجام شده پیشین در حد وسیع گردد.

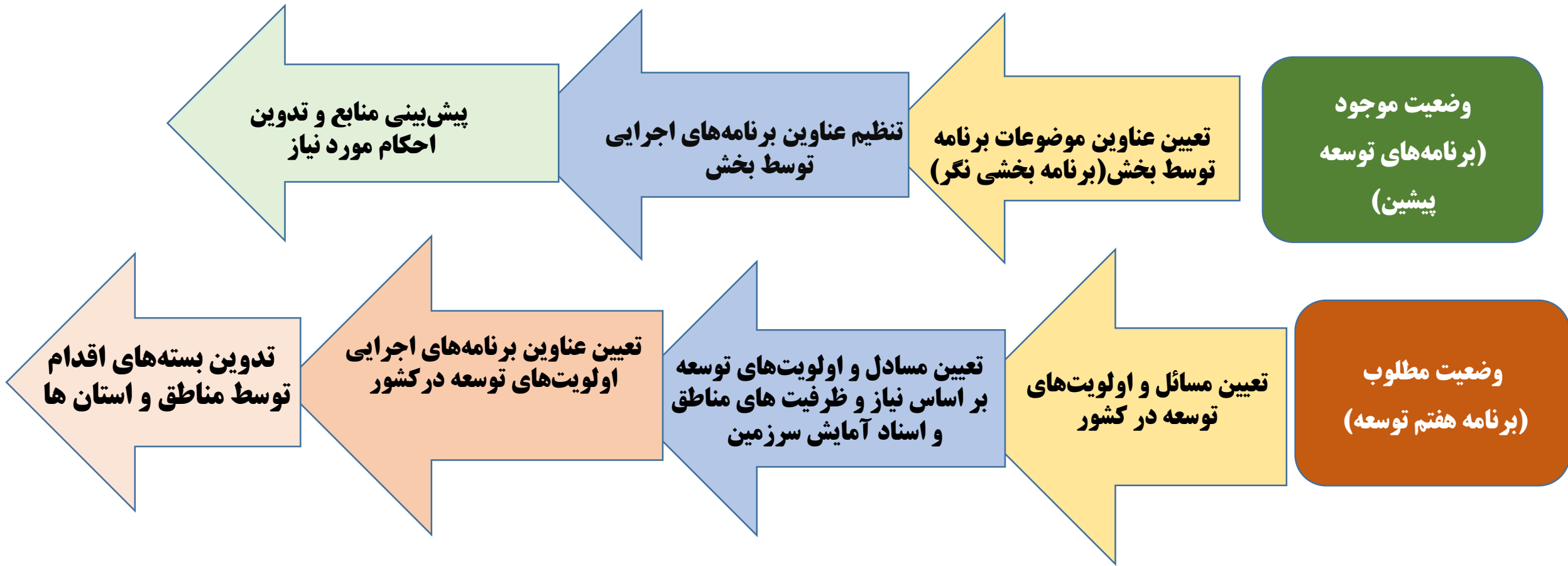

- اهتمام جدی حاکمیت به استقرار رویکرد مساله محوری در ساختار و نهاد های توسعه ای کشور
  - اصل حفظ و حراست از انگیزه خصوصی و قدرت خلاقیت نوآورانه جامعه
  - اصل پایداری حرکت توسعه
  - اصل امکان ناپذیری تهیه برنامه جامع و ضرورت تدوین برنامه هسته های خط دهنده
  - اصل ضرورت پروگرام ها یا برنامه اجرایی در یک برنامه
  - اصل ضرورت استفاده واقعی و موثر از اندیشمندان جامعه در تهیه برنامه های توسعه متکی بر هسته های خط دهنده
  - اصل ضرورت برنامه تفصیلی برنامه اجرایی
  - اصل ضرورت وجود تشکیلات متناسب مدیریت امور توسعه
  - اصل ضرورت دور کردن امور توسعه از نوسانات ناگهانی اقتصادی - اجتماعی کشور
  - اصل ضرورت در اختیار داشتن تصویرهای کلان به منظور اتخاذ خط مشی های استراتژیک

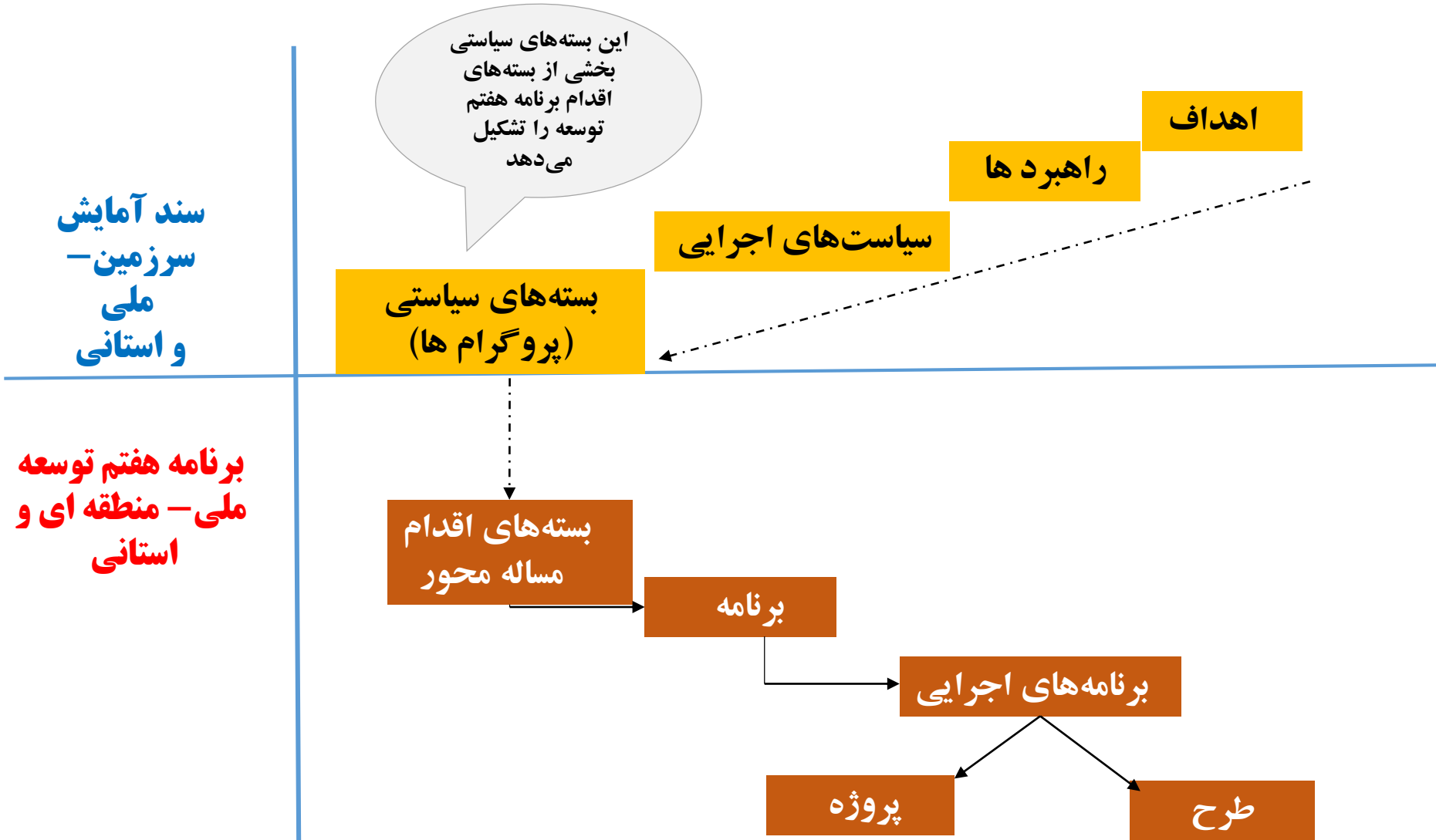

وجه تمایز برنامه هفتم توسعه با سایر برنامه‌های توسعه

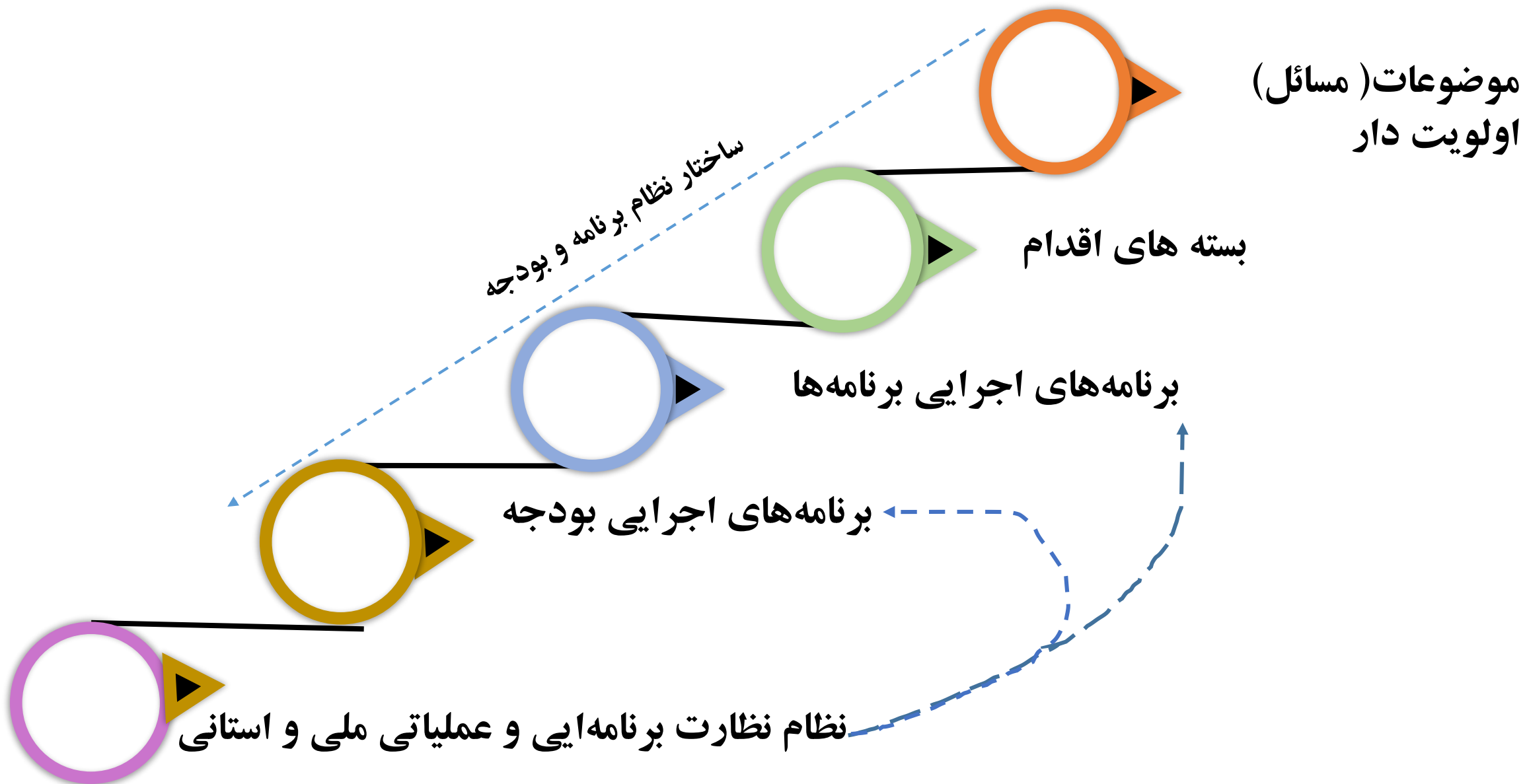

- استقرار نظام برنامه ریزی یکپارچه نگر، مساله محور و مبتنی بر اولویت‌ها و پیشران‌های توسعه
- اهتمام جدی نظام برنامه ریزی توسعه کشور به برقراری ارتباط سیستمی بین سیاست‌های آمایش سرزمین با انتخاب موضوعات اولویت دار و پیشران در برنامه‌های توسعه کشور
- ابتناء نظام بودجه ریزی کشور به تبعیت از جهت‌گیری‌های برنامه‌های اجرایی اسناد توسعه ملی و استانی
- توجه به نقش و کارکرد مناطق و استان‌ها در تقسیم کار ملی و تعیین سهم مناطق و استان‌ها در رشد اقتصادی بخش‌ها

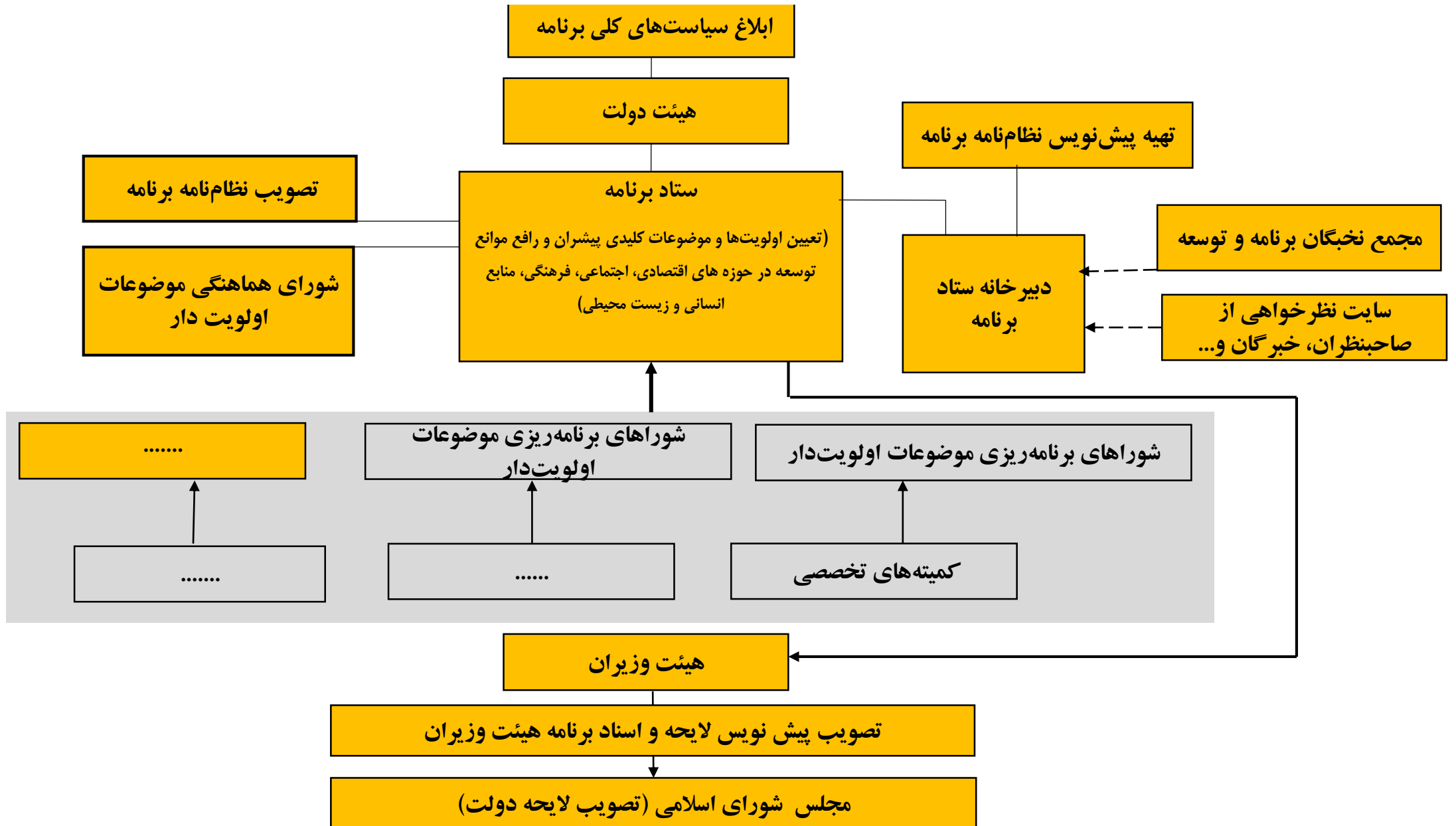

- تقویت ضمانت اجرایی اسناد توسعه ملی و استانی
- توجه به توسعه استان تا سطح شهرستان به منظور پرهیز از ملاحظات سلیقه‌ای
- امکان نظارت برنامه ای و عملیاتی و مشخص بودن عملیات اجرایی هر منطقه/ استان یا کانون‌های رشد اقتصادی
- شفافیت در عملکرد دستگاه‌های اجرایی
- جلوگیری از انحراف اهداف ملی برنامه‌های توسعه در عرصه عملی و اجرایی
- گسترش و نهادینه‌سازی بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد در فعالیت‌های اجرایی
- توجه به انطباق اهداف ملی و هماهنگی و تبلور آن با توسعه منطقه ای
- تقویت و تمرکز بیشتر امور بخشی سازمان در تدوین برنامه های اجرایی همزمان با تهیه اسناد توسعه ملی و استانی

ارکان نظام برنامه‌ریزی برنامه هفتم توسعه

استاد

